

Õpetaja kompetentsimudel ja 360 kraadi tagasiside meetod

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

SA Innove
Mai 2016

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Sisukord

Sissejuhatus	3
Mõisted ja kompetentsimudeli seos teiste dokumentidega	4
360 kraadi tagasiside hindamine	5
Ülevaade kompetentsimudeli protsessist ja meetoditest	6
• Eesmärkide seadmine ja oodatava mõju kirjeldamine	6
• Kompetentside määratlemine	7
• Hindamisküsimustikud	7
Kompetentsimudeli kasutamise juhend	8
Kasutatud materjalid	9
Küsimustikud	10
• Küsimustik õpetaja enesehindamiseks / juhile / kolleegile	10
• Küsimustik põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele	16
• 3.–4. klassi küsimustik	22
• 1.–2. klassi küsimustik	25
• Küsimustik vanematele	28

Sissejuhatus

Kompetentsimudel on loodud õpetaja kutsestandardite mõistes 6. ja 7. tasemele. Kompetentsimudel võimaldab õpetajal end hinnata ning määrata kindlaks oma tugevad ja arendamist vajavad küljed, samuti annab õpetaja vahetule juhile võimaluse vaagida tema kompetentse ühtsel hindamisskaalal.

Kompetentsimudel keskendub õpetaja kutsestandardi raamistikus teatud kriitilistele kompetentsidele (nn võtmekompetentsidele), mis on olulised elukestva õppe strateegia ja uute õppekavade rakendamiseks.

Kompetentsimudeli peamine eesmärk on aidata selgitada õpetaja professionaalse arengu vajadust. Selle abil saab kindlaks määrata õpetaja tugevad ja arendamist vajavad küljed ning teadvustada, milliseid hoiakuid ja käitumisviise temalt oodatakse.

Kompetentsimudelit saab kasutada üldhariduskoolides. See on koolidele vabatahtlik ja selle rakendamise eesmärgi (värbamine, arendus vms) valib iga asutus oma vajaduste järgi.

Kompetentsimudeli loomise töörühmas osalesid:

- koolijuht Leelo Tiisvelt, Randvere Kooli direktor ja Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi hariduskorralduse assistent;
- haridusjuht Mari-Epp Täht, Haapsalu Linnavalitsuse haridusosakonna juhataja;
- õpetaja Krista Saadoja, Oru Põhikooli vanemõpetaja ja Õpetajate Ühenduste Koostöökoja juhatuse esimees;
- õpetajakoolituse ekspert Hasso Kukemelk, Tartu Ülikooli hariduskorralduse dotsent;
- personalijuhtimise ekspert Milvi Tepp, Tallinna Tehnikaülikooli juhtimise õppetooli külalisprofessor ja OÜ Personalijuht konsultant;
- Haridus- ja Teadusministeeriumi peaekspert Triin Noorkõiv;
- SA Innove peaspetsialist Ada Lumiste, õpetaja ja koolijuhi täienduskoolituskeskus.

Kompetentsimudeli ekspertrühma juhtis Implement Consulting Groupi organisatsioonikonsultant Heili Sõmer.

2015.–2016. aastal uuendati kompetentsimudelit esimese läbiviidud piloteerimise tulemuste põhjal; töörühma kuulusid Eneken Juurmann (HTM), Marju Aolaid (SA Innove), Annika Jalak (Kera OÜ) ja Maie Kotka (KJPG).

Teise etapi kompetentsimudeli 360 kraadi tagasiside piloothindamise on läbinud Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium, Pärnu Ülejõe Põhikool ja Kiviõli 1. Kesk-kool.

Mõisted ja kompetentsimudeli seos teiste dokumentidega

Dokumendis kasutatavad mõisted

Kompetentsid on tegevuses väljenduvad teadmised, oskused ja hoiakud, mida on vaja tööülesannete täitmiseks.

Kompetentsimudel on kompetentside kirjeldamise ja hindamise süsteem.

Kompetentsiprofiil on konkreetsele ametikohale koostatud kompetentsikogum, milles määratletakse iga kompetentsi oodatav tase.

Kompetentside hindamiseks kirjeldatakse neid vaadeldavate tegevuste kujul **tegevusnäitajatenä**.

Kompetentsimudel kirjeldab oodatavat ametikäitumist, mida teeb ka kutsestandard. Erinevalt kutsestandardist, mis põhineb töö analüüsil ja hõlmab õpetajatöö tervikprotsessi, **keskendutakse kompetentsimudelis ainult esmatähtsatele kompetentsidele (võtmekompetentsidele)**.

Kompetentsimudelis sisalduvad kompetentsid vastavad järgmistele nõuetele:

1 Esmatähtsus. Kompetentside määratlemisel võetakse tööülesannetest tulenevaid nõudeid arvesse ainult toetava vahendina. Eelkõige keskendutakse valdkondlikule strateegiale ja sellest lähtuvatele vajalikele muudatustele õpetaja käitumises. Seega on kompetentsimudelil töökultuuri kujundav väärtus.

2 Eristus. Oluline on teada, millised kompetentsid tagavad töös edu. Seega sisaldab kompetentsimudel kompetentse, mis võimaldavad head ja edukat õpetajat teistest eristada. Erinevalt kutsestandardist keskendutakse kompetentsimudelis üksnes edu en-

nustavatele kompetentsidele.

3 Vaadeldavus. Kompetentse kirjeldatakse praktiliste tegevustena vaadeldavate käitumisviiside kujul, sealjuures sisaldab iga tegevusnäitaja üldjuhul üht selgelt eristuvat käitumist. See tagab hinnatavuse ning võimaldab arengukohad väga selgelt välja tuua (mida täpselt tehakse hästi ja milline käitumine ei ole tõhus).

Mudeli koostamise riiklikud alusdokumendid on:

- elukestva õppe strateegia;
- riikliku õppekava üldosa;
- õpetaja kutsestandard, tase 6 ja 7.

Kokkuvõtlikult

Kompetentsimudel on:

- kutsestandardi kõrval abivahend õpetaja kompetentsuse nõuete kirjeldamiseks ja kompetentsuse hindamiseks;
- õpetaja enesehindamise ja -arendamise vahend ning juhi tööriist, mis keskendub võtmekompetentsidele;
- õpetaja arengu ja koolitusvajaduste väljaselgitamise sisend;
- tänapäevase ja ka tulevikuühiskonna vajadustele vastava koolikultuuri arendamise vahend.

360 kraadi tagasiside hindamine

360 kraadi tagasiside hindamise abil saab vastuse küsimusele, kuidas inimene ise oma käitumist tajub ning kuidas tajuvad seda juhid, kolleegid, õpilased ja vanemad.

Loodud mudelis on sihtrühmad **vahetu juht, kolleegid, õpilased ja vanemad**.

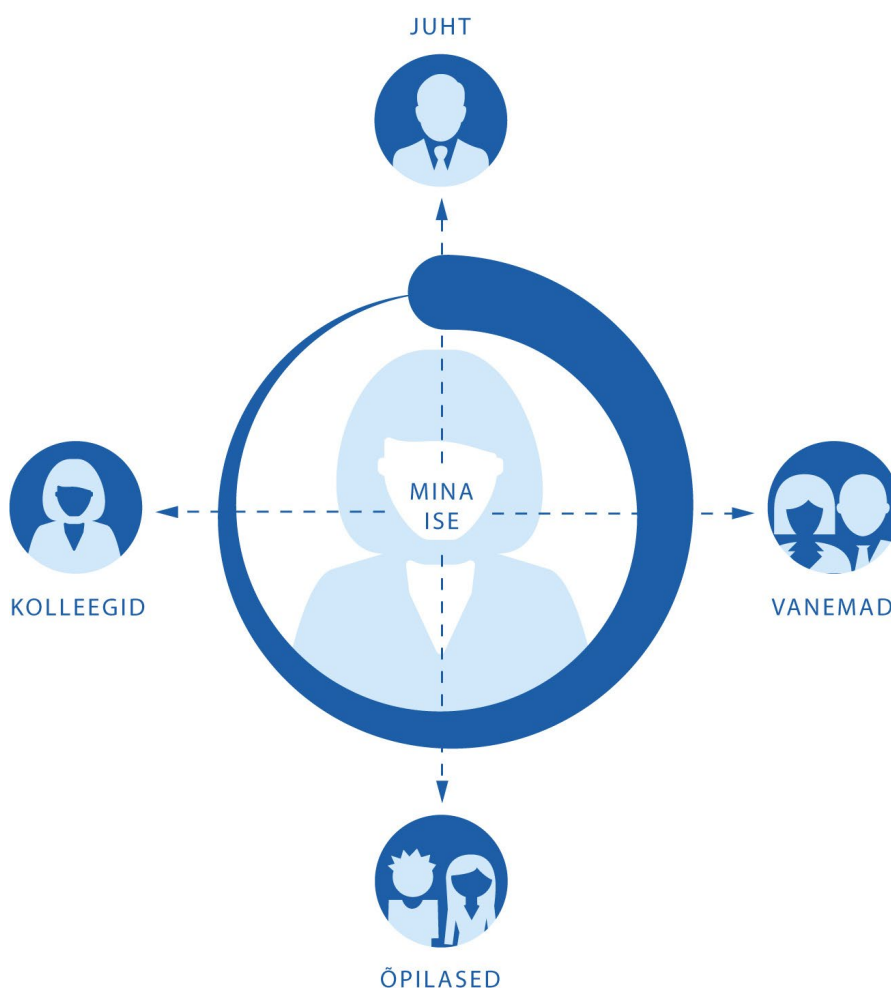
Hindamisel on oluline, et eri sihtrühmade vastuseid saaks omavahel võrrelda, st küsimustikud mõõdavad samu käitumisviise.

Koostatud kompetentsimudelis on õpetaja enesehindamise ning kolleegi ja juhi küsimustikud identsed.

Õpilastele on koostatud järgnevad lihtsustatud küsimustikud:

- küsimustik 1.–2. klassi õpilastele;
- küsimustik 3.–4. klassi õpilastele;
- küsimustik põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele.

Lisaks on eraldi küsimustik vanematele.

Ülevaade kompetentsimudeli protsessist ja meetoditest

Eesmärkide seadmine ja oodatava mõju kirjeldamine

Alljärgnev mõjukaart kirjeldab, millist mõju oodatakse õpetaja kompetentsimudeli rakendamisest koolikultuurile ja ühiskonnale tervikuna. Mõjukaardil on näidatud õpetajakäitumise, koolikultuuri kui terviku ja õpilaste kui ühiskonnaliikmete käitumise seosed.

Mõjukaart aitab seada fookust ning teha õpetaja võtme-kompetentside valikuid. Eksperdirühm on võtnud mõjukaardi koostamise aluseks haridusstrateegilised dokumendid (elukestva õppe strateegia, õppekavad).

Kompetentsimudeli rakendamise üldine mõju / eesmärgid

- Õpilasele antakse õpiprotsessis suurem vastutus ja õpetaja aktsepteerib teda kui ainulaadset isiksust, kasvatades nii ühiskonnaliikmeid, kes julgevad ja tahavad otsustada oma elu eest ning võtta vastutust ühiskonna eest.
- Õpilase võimeid teadvustatakse varakult ja neid arendatakse, et ta saaks hiljem tööelus hakkama ning kasutaks oma erivõimeid ühiskonna heaks.
- Õpilastes arendatakse iseseisvat kriitilist mõtlemist ja analüüsioskust, mis võimaldab neil infokülluses paremini toime tulla ning eristada olulist ebaolulisest.
- Õpilastes arendatakse sallivust ja hoolivust eeskju kaudu, mis võimaldab mitmekultuurilises ja mitmekesisises ühiskonnas paremini toime tulla ning järgida humanseid väärtusi.
- Õppetöös rakendatakse nüüdisaegseid õppevahendeid ja uusi tehnoloogiaid, mis aitavad arendada õpilaste tehnoloogiavõimekust ning e-riiki.

Kompetentsimudeli rakendamise mõju haridusvaldkonnale ja koolikultuurile

- Muutunud õpikäsitust ja uusi õppekavu rakendatakse praktikas.
- Õpetatakse õppekava, mitte õpiku järgi.
- Õpetaja hooliv suhtumine ja iga õpilase väärtustamine arendab koolikultuuri, kus keegi ei ole tõrjutud ning kooli tahetakse tulla.
- Hindamisest saab õpiprotsessi lahutamatu osa, õppimise alus.
- Õppija ise hindab oma oskusi ja õpivajadusi.
- Õpetaja on elukestev õppija. Ta on õppijana õpilastele eeskujuks.
- Eksimine on õpiprotsessi loomulik osa, vigadest õpitakse.

Kompetentsimudeli rakendamise mõju õpetaja käitumisele

- Õpetaja tunneb ennast. Ta on enesejuhtimise poolest õpilasele eeskujuks.
- Õpetaja on kursis ühiskonna arenguga ja algatab olulisi teemasid.
- Õpetaja-õpilase suhtes on rohkem usaldust, vähem autoriteetsust ja kontrolli.
- Õpilase osalus suureneb, dialoog on õpiprotsessi loomulik osa.
- Õpilased õpivad ja õpetaja juhendab.
- Õpilasi ja teisi inimesi austatakse.
- Tagasisidestamine on arengu alus.

Kompetentside määratlemine

Kompetentsid väljenduvad inimese tegutsemises ja käitumises. Seepärast saab kompetentse kõige otsesemalt mõõta just tegevusnäitajatega. Nende põhjal on koostatud 360 kraadi tagasiside küsimustik õpetajale/juhile/kolleegile/õpilasele/vanemale.

ÕPETAJA KOMPETENTSI- MUDELI STRUKTUUR

ÕPPEPROTSESSI JUHTIMINE

eesmärgipärasus, innustamine, õpikeskkonna kujundamine, õppimise juhendamine

ENESE JA SUHETE JUHTIMINE

tasakaalukus, suhete loomine ja hoidmine, probleemide ennetamine ja lahendamine, koostöös osalemine ja koostöö juhtimine, teiste arendamine

VÄÄRTUSPÕHISED KOMPETENTSID (HOIAKUD)

hoolivus, erinevuste väärtustamine, muutumisvalmidus ja järjepidev areng

Hindamisküsimustikud

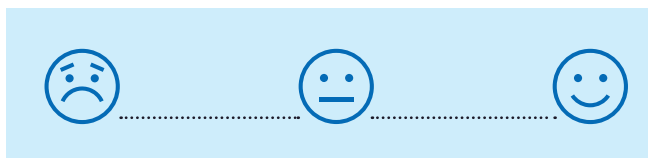
Õpetaja enesehindamise, juhi ja kolleegi tagasisideküsimustik on koostatud kompetentside tegevusnäitajate põhjal.

Põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste küsimustik on kohandatud ning lühendatud, kuna õpilased ei näe ega saa hinnata õpetajatöö kõiki aspekte. Lihtsustatud on sõnastust, et õpilastel oleks hõlpsam küsimusi mõista.

Täiskasvanute ning põhikooli- ja gümnaasiumiõpilaste küsimustikes on kasutatud hindamiseks seitsmepalliskaalat. Selgitus on toodud hindamisküsimustiku juures.

Algkooliõpilastele koostatud tagasisideküsimustik on oluliselt lihtsustatud. Kuna 1.–4. klassis lapse eneseteadvus ja üldistusvõime märkimisväärselt arenevad, on 1.–2. ja 3.–4. klassi õpilastele eraldi küsimustikud. 1.–2. klassi õpilane vastab küsimustele minakeskselt – kuidas õpetaja käitub minuga; 3.–4. klassi õpilaste küsimustikus uuritakse, kuidas õpetaja käitub kõigi õpilastega.

Vastamisel kasutatakse järgmist visuaalset skaalat:

Numbriskaalale teisendades:

Kompetentsimudeli kasutamise juhend

Kompetentsimudelit saab rakendada koolides õpetajate arenguvajaduste hindamiseks ja arengu planeerimiseks. 360 kraadi tagasiside hindamine annab õpetajale võimaluse saada teavet selle kohta, kuidas teised tema käitumist tajuvad. See on väärtuslik info neile, kes soovivad areneda ja saada tõeliseks meistriks.

Kompetentsimudeli kasutuselevõtmiseks peavad koolis olema täidetud järgmised **eeldused**:

- 1** kooli juhtkond soovib arendada koolikultuuri ja usub väärtustesse, mida kompetentsimudel kannab;
- 2** koolis on varasem tagasiside-/arenguvestluste tava – tagasiside andmine ja saamine on koolikultuuri osa;
- 3** koolis on piisav usaldus, mis võimaldab (nii õpilastel kui ka täiskasvanutel tagasiside andmisel) olla aus;
- 4** 360 kraadi tagasiside hindamine toimub e-keskkonnas, kus kõik andmed on konfidentsiaalsed.

Mudeli kasutuselevõtmisel võiks koolis läbida järgnevalt kirjeldatud **etapid**:

- I.** Mudeli tutvustamine ning arutelu selles sisalduvate kompetentside ja tegevusnäitajate üle. Selleks, et inimeste käitumine ka tegelikult muutuks, on vaja selgitada, milleks seda konkreetses organisatsioonis kasutatakse, ja tekitada diskussioon teemadel, mida kompetentsimudel käsitleb. Oluline on inimesi muuta.
- II.** Kompetentsimudeli sidumine organisatsiooni muude süsteemidega, näiteks arenguvestluste ja tunnustamissüsteemiga (aasta õpetaja valimine), ning organisatsiooni väärtustega. Süsteemides ei tohiks olla dubleerimist ega vasturääkivusi.

III. Tagasiside andmine, mis algab selge sõnumi saatmisega kõigile asjaosalistele. Sõnum peaks andma vastused küsimustele, kes hindavad, miks hindavad ning miks tasub olla aus ja konstruktiivne.

IV. Tagasiside hinnatavale. Seda teeb vahetu juht. Elektroonilises keskkonnas saab hinnatav ise oma hindamisraportit vaadata. Sellele võiks järgneda arenguvestlus ning õpetaja isikliku arenguplaani koostamine/täiendamine.

V. Tagasiside hindajatele. Hinnatav võiks hindajaid tänada ning reflekteerida oma mõtteid ja tundeid, mis tal tekkisid. Vestluse käigus saab veel kõik läbi rääkida ja täpsustada vastastikuseid ootusi. Eriti hästi võiks see töötada õpetaja-õpilaste suhte puhul.

VI. Kooli kui terviku personali arendusplaani koostamine koolis, kuhu koondatakse individuaalsed arenguvajadused ja lisatakse teemad, mis on organisatsiooni kui terviku vaatepunktist olulised.

Mudelit saab kasutada ka uute töötajate värbamisel. Kui õpetajal, keda värvatakse, on varasem töökogemus, võib lasta tal ennast hinnata, kuigi värbamisolukorras ei pruugi see olla kõige objektiivsem. Soovitav on välja töötada struktureeritud vestlus, milles käsitletakse kompetentsimudelis sisalduvaid hoiakuid ja käitumismustreid. Väga hästi töötab ka juhtumilahendus – värbamisvestlusel palutakse lahendada varem kirjeldatud juhtumeid õpetajatöös. Vastuseid võrreldakse kompetentsimudelis eeldatud käitumisviisidega.

Eeltoodud punktid on soovitusel. Iga kool saab rakendada oma varasemaid kogemusi. Oluline on, et kompetentsimudel ei jääks eraldiseisvaks, vaid sellel oleks kindel ja mõtestatud koht kooli eesmärkide poole püüdlemisel.

Kirjandus

1. Elukestva õppe strateegia 2020
2. Gümnaasiumi riiklik õppekava
3. Põhikooli riiklik õppekava
4. Õpetaja ja vanemõpetaja kutsestandardid
5. Kutsestandardi rakendamine ja eneseanalüüs
6. Unesco ICT. Competency framework for teachers
7. Kompetenssiajattelu ja sen vaikutukset pedagogiikkaan. Irmeli Halinen
8. A teacher Education Model for the 21st Century. A report the National Institute of Education Singapore
9. Programmi Noored Kooli kompetentsimudel „Õpetaja kui liider”
10. KIPP DC: Teacher Competency Model 2010-2011
11. Hay McBer measures of teacher effectiveness
12. Competency framework for teachers. Department of Education and training of Western Australia

Küsimustik õpetaja enese- hindamiseks / juhile / kolleegile

Õpetaja kompetentside hindamine

Õpetaja – mõtle enda kui õpetaja käitumisele ja hinda iga väidet allpool oleva skaala abil.

Juht – mõtle oma alluva, õpetaja käitumisele ja hinda iga väidet allpool oleva skaala abil.

Kolleeg – mõtle oma kolleegi, õpetaja käitumisele ja hinda iga väidet allpool oleva skaala abil.

Hindamisskaala:

seitsmepalliskaala, määratud otsuste väärtustega.

1 – üldse ei nõustu 7 – täiesti nõus.

Iga väite juures on ka vastusevariant „Ei oska öelda” (vali see vastus siis, kui Sa ei oska konkreetset käitumist hinnata).

Põhjenda iga kompetentsi juures oma hinnangut konkreetsete näidete ja kommentaaride abil.

I Väärtuspõhised kompetentsid (hoiakud)

1. Hoolivus

Õpetaja peab iga inimest oluliseks, see tähendab, et ta on hooliv. Hooliv õpetaja on heasoovlik ning märkab ja toetab kõiki õpilasi. Ta märkab ja tunnustab ka õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. On heasoovlik								
2. Pöörab tähelepanu igale õpilasele								
3. Tunnustab õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

2. Erinevuste väärtustamine

Õpetaja aitab õpilastel end tundma õppida ja toetab igaühe individuaalset arengut, olenemata tema soost ja taustast. Õpetaja ülesanne on innustada kõiki õpilasi panustama oma klassi, kooli ja ühiskonna heaks.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Kohtleb inimesi õiglaselt, lähtudes nende võimetest, taustast ja võimalustest								
2. Julgustab õpilasi end arendama								
3. Julgustab õpilasi arutlema erinevuste üle								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

3. Muutumisvalmidus ja järjepidev areng

Õpetaja jälgib ühiskonnas toimuvaid muutusi. Ta kohaneb muutustega ja arvestab neid õppetöös. Õpetaja peab loomulikuks, et ka tema teeb vigu, ning seetõttu õpib ta järjepidevalt ja küsib vajaduse korral abi. Õpetaja on õppimises ja enesearendamises õpilastele eeskujuks.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Arutleb ühiskonnas oluliste teemade üle								

(järgneb pöördel)

2. Katsetab uusi meetodeid õppimise toetamiseks								
3. On muudatuste elluviimisel järjekindel								
4. Küsib tagasisidet oma tegevuse kohta								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

II Enese ja suhete juhtimine

4. Tasakaalukus

Õpetaja on rahulik ja kindlameelne.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpib oma vigadest								
2. Oskab kriitikat vastu võtta								
3. Jääb igas olukorras rahulikuks								
4. On positiivne								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

5. Suhete loomine ja hoidmine

Õpetaja on alati valmis suhtlema erinevate inimestega eri olukordades. Õpetaja loob ja hoiab suhteid.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Saavutab kontakti erinevate inimestega								
2. Kasutab olukorrale sobivat suhtlemisviisi								
3. Väljendab end arusaadavalt								
4. Oskab kuulata								
5. Mõistab teisi inimesi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

6. Probleemide ennetamine ja lahendamine

Õpetaja märkab võimalikke probleeme ja aitab neid ennetada. Probleemide tekkimise korral sekkub õpetaja aktiivselt nende lahendamisse.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Püüab tekkinud probleemi lahendada								
2. Selgitab välja probleemi põhjused								
3. Pakub probleemile lahendusi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

7. Koostöös osalemine ja koostöö juhtimine

Õpetaja teeb aktiivset koostööd vanemate, kolleegide ja kogukonnaga, lähtudes õpiprotsessi eesmärkidest. Enesearendamiseks osaleb ta erialastes koostöövõrgustikes.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Teeb koostööd vanematega								
2. Jagab kolleegidega parimaid tavasid								
3. Osaleb erialavõrgustike töös								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

8. Kolleegide arengu toetamine

Õpetaja jagab eesmärgipäraselt oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Jagab oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega								
2. Teeb oma töövaldkonnas sisekoolitusi								
3. On noorte õpetajate mentor								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

III Õpiprotsessi juhtimine

9. Eesmärgipärasus

Õpetajad seavad koos õpilastega jõukohased, kuid pingutust nõudvad ja mõõdetavad eesmärgid. Eesmärkide seadmisel kaasatakse ka vanemad.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Selgitab õpilastele, millised õpitulemused on vaja saavutada								
2. Arutleb koos õpilastega õpieesmärkide üle								
3. Kaasab vanemad õpilaste eesmärkide seadmisel								
4. Võimaldab õpilastele õppimisel valikuid								
5. Loob oma tundides seoseid teiste ainetega								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

10. Innustamine

Õpetaja usub igasse õpilasesse, tema võimesse õppida ja saavutada häid tulemusi nii koolis kui ka edaspidises elus. Ta toetab õpilast enese proovilepanekul ja raskuste ületamisel.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Julgustab õpilasi pingutama								
2. Tunnustab nii tundides osalemist kui ka õpitulemusi								
3. Tundides on mitmekesiseid ja haaravaid tegevusi								
4. Seostab õpitava igapäevaeluga								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

11. Õpikeskkonna kujundamine

Õpetaja loob õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna, mis on tulemusliku õppimise alus.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Loob õppimiseks turvalise keskkonna								
2. Kaasab õpilasi õpikeskkonna kujundamisse								
3. Kasutab tundides digivahendeid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

12. Õppimise juhendamine

Õpetaja võimaldab õpilastel õppimise eest vastutust võtta, õpetab õppima, annab tagasisidet ja tunnustab pingutusi.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpetab õpilasi ise õppima								
2. Toetab õpilaste algatusi								
3. Annab arengut toetavat tagasisidet								
4. Selgitab õpilastele hindamise põhimõtteid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

Küsimustik põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele

Õpetaja kompetentside hindamine

Õpilane – mõtle oma õpetajale ja hinda iga väidet allpool oleva skaala abil.

Põhikooli- ja gümnaasiumi õpilased ei hinda järgmisi kompetentse: 7., 8., 9.3

Hindamisskaala:

seitsmepalliskaala, määratud otsuste väärtustega.

1 – üldse ei nõustu 7 – täiesti nõus.

Iga väite juures on ka vastusevariant „Ei oska öelda” (vali see vastus siis, kui Sa ei oska konkreetset käitumist hinnata).

I Väärtuspõhised kompetentsid (hoiakud)

1. Hoolivus

Õpetaja peab iga inimest oluliseks, see tähendab, et ta on hooliv. Hooliv õpetaja on heasoovlik ning märkab ja toetab kõiki õpilasi. Ta märkab ja tunnustab ka õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. On heasoovlik								
2. Pöörab tähelepanu igale õpilasele								
3. Tunnustab õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

2. Erinevuste väärtustamine

Õpetaja aitab õpilastel end tundma õppida ning toetab igaühe individuaalset arengut, olenemata tema soost ja taustast. Õpetaja ülesanne on innustada kõiki õpilasi panustama oma klassi, kooli ja ühiskonna heaks.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Kohtleb inimesi õiglaselt, lähtudes nende võimetest, taustast ja võimalustest								
2. Julgustab õpilasi end arendama								
3. Julgustab õpilasi arutlema erinevuste üle								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

3. Muutumisvalmidus ja järjepidev areng

Õpetaja jälgib ühiskonnas toimuvaid muutusi. Ta kohaneb muutustega ja arvestab neid õppetöös. Õpetaja peab loomulikuks, et ka tema teeb vigu, ning seetõttu õpib ta järjepidevalt ja küsib vajaduse korral abi. Õpetaja on õppimises ja enesearendamises õpilastele eeskujuks.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Arutleb ühiskonnas oluliste teemade üle								
2. Katsetab uusi meetodeid õppimise toetamiseks								

3. On muudatuste elluviimisel järjekindel								
4. Küsib tagasisidet oma tegevuse kohta								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

II Enese ja suhete juhtimine

4. Tasakaalukus

Õpetaja on rahulik ja kindlameelne.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpib oma vigadest								
2. Oskab kriitikat vastu võtta								
3. Jääb igas olukorras rahulikuks								
4. On positiivne								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

5. Suhete loomine ja hoidmine

Õpetaja on alati valmis suhtlema erinevate inimestega eri olukordades. Õpetaja loob ja hoiab suhteid.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Saavutab kontakti erinevate inimestega								
2. Kasutab olukorrale sobivat suhtlemisviisi								
3. Väljendab end arusaadavalt								
4. Oskab kuulata								
5. Mõistab teisi inimesi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

6. Probleemide ennetamine ja lahendamine

Õpetaja märkab võimalikke probleeme ja aitab neid ennetada. Probleemide tekkimise korral sekkub õpetaja aktiivselt nende lahendamisse.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Püüab tekkinud probleemi lahendada								
2. Selgitab välja probleemi põhjused								
3. Pakub probleemile lahendusi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

7. Koostöös osalemine ja koostöö juhtimine

Õpetaja teeb aktiivset koostööd vanemate, kolleegide ja kogukonnaga, lähtudes õpiprotsessi eesmärkidest. Enesearendamiseks osaleb ta erialastes koostöövõrgustikes. **Ei hinda.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Teeb koostööd vanematega								
2. Jagab kolleegidega parimaid tavasid								
3. Osaleb erialavõrgustike töös								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

8. Kolleegide arengu toetamine

Õpetaja jagab eesmärgipäraselt oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega. **Ei hinda.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Jagab oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega								
2. Teeb oma töövaldkonnas sisekoolitusi								
3. On noorte õpetajate mentor								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

III Õpiprotsessi juhtimine

9. Eesmärgipärasus

Õpetajad seavad koos õpilastega jõukohased, kuid pingutust nõudvad ja mõõdetavad eesmärgid. Eesmärkide seadmisel kaasatakse ka vanemad. **Ei hinda punkti 3.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Selgitab õpilastele, millised õpitulemused on vaja saavutada								
2. Arutleb koos õpilastega õpieesmärkide üle								
3. Kaasab vanemad õpilaste eesmärkide seadmisel								
4. Võimaldab õpilastele õppimisel valikuid								
5. Loob oma tundides seoseid teiste ainetega								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

10. Innustamine

Õpetaja usub igasse õpilasesse, tema võimesse õppida ja saavutada häid tulemusi nii koolis kui ka edaspidises elus. Ta toetab õpilast enese proovilepanekul ja raskuste ületamisel.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Julgustab õpilasi pingutama								
2. Tunnustab nii tundides osalemist kui ka õpitulemusi								
3. Tundides on mitmekesiseid ja haaravaid tegevusi								
4. Seostab õpitava igapäevaeluga								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

11. Õpikeskkonna kujundamine

Õpetaja loob õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna, mis on tulemusliku õppimise alus.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Loob õppimiseks turvalise keskkonna								
2. Kaasab õpilasi õpikeskkonna kujundamisse								
3. Kasutab tundides digivahendeid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

12. Õppimise juhendamine

Õpetaja võimaldab õpilastel õppimise eest vastutust võtta, õpetab õppima, annab tagasisidet ja tunnustab pingutusi.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpetab õpilasi ise õppima								
2. Toetab õpilaste algatusi								
3. Annab arengut toetavat tagasisidet								
4. Selgitab õpilastele hindamise põhimõtteid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

3.–4. klassi küsimustik

Palun täida küsimustik oma õpetaja kohta.
Märgi oma vastus -ga.

= ei ole nõus;

= olen nõus;

= olen täiesti nõus;

Näiteks:

kui Su õpetaja on Sinu arvates enamasti heatahtlik:

Õpetaja on heatahtlik

või kui õpetaja ei ole Sinu arvates tavaliselt õiglane:

Õpetaja on õiglane

1. Õpetaja on heatahtlik			
2. Õpetaja märkab ja toetab mind			
3. Õpetaja kiidab, kui olen sõbralik			
4. Õpetaja on õiglane			
5. Õpetaja julgustab meid oma arvamust avaldama			
6. Õpetaja arutleb meiega olulistel teemadel			
7. Meil on huvitavad tunnid			
8. Õpetaja tunnistab, kui ta eksis			
9. Õpetaja jääb igas olukorras rahulikuks			
10. Õpetaja on heatujuline			
11. Õpetaja räägib selgelt ja arusaadavalt			
12. Õpetaja kuulab mind			
13. Õpetaja saab minust aru			
14. Õpetaja märkab meie probleeme ja aitab neid lahendada			
15. Õpetaja räägib meile, miks me õpime			
16. Õpetaja julgustab mind ülesannete täitmisel			

(järgneb pöördel)

17. Meil on tundides igasuguseid huvitavaid tegevusi			
18. Õpetaja selgitab, kuidas kasutada õpitut väljaspool kooli			
19. Meie klassis on hea õppida			
20. Kasutame õppimisel digivahendeid (arvutit, tahvelarvutit, telefoni vms)			
21. Õpetaja õpetab meid ise õppima			
22. Õpetaja toetab õpilaste algatusi			
23. Õpetaja selgitab, milles ma pean rohkem pingutama			
24. Õpetaja selgitab, mille eest hindeid pannakse			

Tagasiside

1. Küsimustele vastamine oli

väga raske

kerge

2. Küsimustele vastamine oli

igav

huvitav

3. Ma ei saanud küsimustest hästi aru (märgi küsimuse number): _____

1.–2. klassi küsimustik

Palun täida küsimustik oma õpetaja kohta.
Märgi oma vastus -ga.

 = ei ole nõus;

 = olen nõus;

 = olen täiesti nõus;

Näiteks:

kui Su õpetaja on Sinu arvates enamasti heatahtlik:

Õpetaja on heatahtlik

või kui õpetaja ei ole Sinu arvates kuigi sõbralik:

Õpetaja on sõbralik

1. Õpetaja on heatahtlik			
2. Õpetaja tegeleb minuga			
3. Õpetaja kiidab, kui olen sõbralik			
4. Julgen õpetajale oma mõtteid välja öelda			
5. Õpetaja on õiglane			
6. Meil on huvitavad tunnid			
7. Õpetaja tunnistab, kui ta eksis			
8. Õpetaja jääb igas olukorras rahulikuks			
9. Õpetaja on heatujuline			
10. Saan õpetaja jutust aru			
11. Õpetaja kuulab mind			
12. Õpetaja saab minust aru			
13. Õpetaja aitab mul muresid lahendada			
14. Õpetaja julgustab mind ülesannete täitmisel			
15. Meil on tundides igasuguseid huvitavaid tegevusi			

16. Meie klassis on hea õppida

17. Kasutame õppimisel digivahendeid (arvuti, tahvelarvuti jne)

18. Õpetaja õpetab meid ise õppima

19. Õpetaja selgitab, mida pean rohkem harjutama

Küsimustik vanematele

Õpetaja kompetentside hindamine

Vanem – mõtle oma lapse õpetajale ja hinda iga väidet allpool oleva skaala abil.

Vanemad ei hinda järgmisi kompetentse: 1.2, 1.3, 3., 4.1, 7.2, 7.3, 8., 9.1, 9.2, 9.4, 9.5, 10.2, 10.3, 10.4, 11.1, 11.2, 12.2, 12.4.

Hindamisskaala:

seitsmepalliskaala, määratud otsmiste väärtustega.

1 – üldse ei nõustu 7 – täiesti nõus.

Iga väite juures on ka vastusevariant „Ei oska öelda” (vali see vastus siis, kui Sa ei oska konkreetset käitumist hinnata).

I Väärtuspõhised kompetentsid (hoiakud)

1. Hoolivus

Õpetaja peab iga inimest oluliseks, see tähendab, et ta on hooliv. Hooliv õpetaja on heasoovlik ning märkab ja toetab kõiki õpilasi. Ta märkab ja tunnustab ka õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes. **Ei hinda punkte 2, 3.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. On heasoovlik								
2. Pöörab tähelepanu igale õpilasele								
3. Tunnustab õpilaste hoolivat käitumist üksteise suhtes								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

2. Erinevuste väärtustamine

Õpetaja aitab õpilastel end tundma õppida ning toetab igaühe individuaalset arengut, olenemata tema soost ja taustast. Õpetaja ülesanne on innustada kõiki õpilasi panustama oma klassi, kooli ja ühiskonna heaks.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Kohtleb inimesi õiglaselt, lähtudes nende võimetest, taustast ja võimalustest								
2. Julgustab õpilasi end arendama								
3. Julgustab õpilasi arutlema erinevuste üle								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

3. Muutumisvalmidus ja järjepidev areng

Õpetaja jälgib ühiskonnas toimuvaid muutusi. Ta kohaneb muutustega ja arvestab neid õppetöös. Õpetaja peab loomulikuks, et ka tema teeb vigu, ning seetõttu õpib ta järjepidevalt ja küsib vajaduse korral abi. Õpetaja on õppimises ja enesearendamises õpilastele eeskujuks. **Ei hinda.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Arutleb ühiskonnas oluliste teemade üle								
2. Katsetab uusi meetodeid õppimise toetamiseks								

3. On muudatuste elluviimisel järjekindel								
4. Kõsib tagasisidet oma tegevuse kohta								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

II Enese ja suhete juhtimine

4. Tasakaalukus

Õpetaja on rahulik ja kindlameelne. **Ei hinda punkti 1.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpib oma vigadest								
2. Oskab kriitikat vastu võtta								
3. Jääb igas olukorras rahulikuks								
4. On positiivne								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

5. Suhete loomine ja hoidmine

Õpetaja on alati valmis suhtlema erinevate inimestega eri olukordades. Õpetaja loob ja hoiab suhteid.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Saavutab kontakti erinevate inimestega								
2. Kasutab olukorrale sobivat suhtlemisviisi								
3. Väljendab end arusaadavalt								
4. Oskab kuulata								
5. Mõistab teisi inimesi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

6. Probleemide ennetamine ja lahendamine

Õpetaja märkab võimalikke probleeme ja aitab neid ennetada. Probleemide tekkimise korral sekkub õpetaja aktiivselt nende lahendamisse.

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Püüab tekkinud probleemi lahendada								
2. Selgitab välja probleemi põhjused								
3. Pakub probleemile lahendusi								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

7. Koostöös osalemine ja koostöö juhtimine

Õpetaja teeb aktiivset koostööd vanemate, kolleegide ja kogukonnaga, lähtudes õpiprotsessi eesmärkidest. Enesearendamiseks osaleb ta erialastes koostöövõrgustikes. **Ei hinda punkte 2, 3.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Teeb koostööd vanematega								
2. Jagab kolleegidega parimaid tavasid								
3. Osaleb erialavõrgustike töös								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

8. Kolleegide arengu toetamine

Õpetaja jagab eesmärgipäraselt oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega. **Ei hinda.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Jagab oma teadmisi ja kogemusi kolleegidega								
2. Teeb oma töövaldkonnas sisekoolitusi								
3. On noorte õpetajate mentor								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

III Õpiprotsessi juhtimine

9. Eesmärgipärasus

Õpetajad seavad koos õpilastega jõukohased, kuid pingutust nõudvad ja mõõdetavad eesmärgid. Eesmärkide seadmisel kaasatakse ka vanemad. **Ei hinda punkte 1, 2, 4, 5.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Selgitab õpilastele, millised õpitulemused on vaja saavutada								
2. Arutleb koos õpilastega õpieesmärkide üle								
3. Kaasab vanemad õpilaste eesmärkide seadmisel								
4. Võimaldab õpilastele õppimisel valikuid								
5. Loob oma tundides seoseid teiste ainetega								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

10. Innustamine

Õpetaja usub igasse õpilasesse, tema võimesse õppida ja saavutada häid tulemusi nii koolis kui ka edaspidises elus. Ta toetab õpilast enese proovilepanekul ja raskuste ületamisel. **Ei hinda punkte 2, 3, 4.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Julgustab õpilasi pingutama								
2. Tunnustab nii tundides osalemist kui ka õpitulemusi								
3. Tundides on mitmekesiseid ja haaravaid tegevusi								
4. Seostab õpitava igapäevaeluga								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

11. Õpikeskkonna kujundamine

Õpetaja loob õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna, mis on tulemusliku õppimise alus. **Ei hinda punkte 1, 2.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Loob õppimiseks turvalise keskkonna								
2. Kaasab õpilasi õpikeskkonna kujundamisse								
3. Kasutab tundides digivahendeid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								

12. Õppimise juhendamine

Õpetaja võimaldab õpilastel õppimise eest vastutust võtta, õpetab õppima, annab tagasisidet ja tunnustab pingutusi. **Ei hinda punkte 1, 2, 3.**

TEGEVUSNÄITAJAD	1	2	3	4	5	6	7	EI OSKA ÕELDA
1. Õpetab õpilasi ise õppima								
2. Toetab õpilaste algatusi								
3. Annab arengut toetavat tagasisidet								
4. Selgitab õpilastele hindamise põhimõtteid								
Palun põhjenda antud hinnanguid ja too näiteid!								